

OBSAH

JOHN BEHR

PŘEDMLUVA 5

ÚVOD 7

IVANA NOBLE A PARUSH PARUSHEV

KAPITOLA 1: NÁBOŽENSKÝ, KULTURNÍ
A POLITICKÝ VÝVOJ PRAVOSLAVNÝCH ZEMÍ
DO PÁDU BYZANTSKÉ ŘÍŠE..... 25

Byzantské kořeny pravoslaví 25

Cyrilometodějská misie..... 29

Christianizace Ruska 36

Mocenské zápasy uvnitř východního křesťanstva
a Velké schizma..... 40

Rusko v době Mongolského chanátu 46

Helénismus versus hesychasmus: hledání byzantské identity..... 49

Hesychasmus u slovanských křesťanů 56

Pád Konstantinopole a osmanské područí 59

Pravoslaví v Řecku a na Balkáně po pádu Osmanské říše 66

IVANA NOBLE

KAPITOLA 2: RUSKÉ PRAVOSLAVÍ VSTUPUJÍCÍ
DO MODERNÍ DOBY 73

Vzestup Ruska jako „Třetího Říma“ 74

Autokefalita ruské církve a její obrat na Západ..... 77

Starověrci	81
Reformy, úpadek a nové vyhlídky	82
Znovuobjevení hesychasmu	85
Slavjanofilové	90
Posun od scholastiky k novopatristice	97
Náboženské základy sociální reformy	99
Sofiologie	103

TIM NOBLE

KAPITOLA 3: PRAVOSLAVNÁ MISIE V AMERICE A ZÁPADNÍ EVROPĚ PŘED ROKEM 1920	109
Zdroje inspirace	110
Počátky aljašské misie	112
Biskup Inocenc	114
Důsledky prodeje Aljašky	120
Teologie misie v pravoslavné Aljašce	125
Misie ve Spojených státech	129
Vývoj ruského pravoslaví v Americe	135
Syrské pravoslaví a Tichonův sen o panortodoxní Americe	140
Řecká pravoslavná církev v Americe	142
Pravoslaví v Evropě	148
Pravoslaví ve Francii	149
Pravoslaví v Německu	150
Pravoslaví ve Velké Británii	152
Dědictví misie, etnického dělení a panortodoxní vize	154

IVANA NOBLE

KAPITOLA 4: KONFRONTACE RUSKÉ PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE S REVOLUCÍ A S NOVÝM REŽIMEM	157
Ruská společnost a církve na sklonku 1. světové války	158
Situace církve během občanské války a hladomoru	161
Počátky Gulagu	165
Renovacionisté versus patriarchova církve	169
Deklarace loajality a vznik podzemní církve	176
Vliv jurisdikčních změn v diaspoře na situaci v Rusku	181
Otázka budoucnosti ruského pravoslaví	189

KATEŘINA BAUEROVÁ A TIM NOBLE

KAPITOLA 5: CESTY OD DIASPORY K MÍSTNÍM CÍRKVÍM	195
Vynucená emigrace a „loď filozofů“	198
Berlínské „Rusko mimo Rusko“	201
Pomoc od pravoslavných Slovanů: Bělehrad a Sofie	205
„Ruská pomocná akce“ v Masarykově Československu	209
YMCA a Ruské studentské hnutí	217
Ruská Paříž	222
Teologické instituty sv. Sergeje a sv. Dionýsia	226
Ruské pravoslaví v Americe po 1. světové válce	231
Vliv situace v Rusku na jurisdikční změny v Americe	232
Zpřetrhané kořeny jednotné misie	234
Řecká pravoslavná arcidiecéze Severní Ameriky	237
Teologické semináře: Svatý Vladimír a Svatý kříž	241
Mnohonárodní pravoslaví ve Francii	244
Zápas o jednotu pravoslaví ve Velké Británii	248

Proměny pravoslavné diaspory v Německu	253
Pluralita proti jednotě v církevní organizaci, jednota proti pluralitě v teologii?.....	254

KATEŘINA BAUEROVÁ

KAPITOLA 6: ZKUŠENOST A TEOLOGIE RUSKÝCH EMIGRANTŮ.....	259
Začátek putování	260
„Pečeť bezdomoví“: Losští a Bulgakovovi v Československu	264
Zapojení se do života v Praze.....	265
Roztříštěná náboženská situace	268
Začátek další cesty	271
„Kontrast různých světů“: Nikolaj Berďajev v Berlíně	273
Společné setkání v Paříži: Berďajevovi, Bulgakovovi a Losští.....	276
Zápas s rozpadem sounáležitosti způsobeným jurisdikčním tříštěním.....	281
Spor mezi sofiologií a novopatristikou.....	284
Konec jedné etapy života v emigraci	293

KATEŘINA BAUEROVÁ

KAPITOLA 7: „VYDAT SE AŽ DO KRAJNOSTI“: SVĚDECTVÍ MUČEDNÍKŮ	297
Florenského ostrov rodiny	299
Konkrétní formy duchovního a intelektuálního života.....	301
Hledání celku pravdy v antinomičnosti	306
„Gulag, toť srdce Ruska“	308
Ruské počátky životní pouti matky Marie Skobcové	312

Cesta k novému typu mnišství v emigraci	315
Válka a výzvy postavit se na stranu obětí	321
Zdroje otevřenosti a svobody v teologii Alexandra Meně	326
Meňova kněžská služba v dobách totality	331
Svoboda k jednotě, jednota v mnohosti.....	337
Kořeny vrůstající do jiných světů	341
ZÁVĚR	345
BIBLIOGRAFIE.....	359
O AUTORECH.....	391
JMENNÝ REJSTŘÍK	393
VĚCNÝ REJSTŘÍK.....	403